

Viață și vis

Deși recunoscut ca fiind a doua citadelă teatrală nord-americană (după New York), Toronto e mai degrabă o capitală a filmului. La fiecare premieră cinematografică orașul e invadat de o torențială publicitate; afișe elegante pulsează în nuanțe energice prin geamurile refugiilor pietonale, secțiunea culturală a cotidianelor dezvoltă captivante discuții și comentarii care „escortează” evenimentele. O întreagă magie vizuală creează idoli și lansează mode. Copleșind mărunta viață de zi cu zi, surâsurile starurilor sau melancoliile lor pasagere ricoșează din fiecare vitrină. Pe străzi se filmează (aici a tumat David Cronenberg **eXistenZ**, pelicula premiată la Berlin cu „Ursul de argint”), zeci de seriale și de filme de lungmetraj au transformat în povești de celuloid aproape 700 de milioane de dolari, sumă care doar în 1998 a susținut o producție cinematografică de o abundentă diversitate a genurilor. Agențiile de casting caută mereu figuranți care experimentează glorios trecerea prin vârste, locuri, timpuri. Un „Hollywood al Nordului”, Toronto

stă pe afișe neîntrerupt de peste 20 de ani, până la **Barrymore** (o nuanțată biografie a celebrului actor, interpretată de Christopher Plummer), de la muzicaluri până la **Doi tineri din Verona**. **Oameni și șoareci** își îmbie potențialii spectatori cu ademenitoarele cuvinte „Stimulați-vă simțurile la 45 de minute de centrul orașului” (într-un teatru aflat la Hamilton – un orașel învecinat). **Unchiul Vania** are un afiș de memorabilă originalitate: un schelet care probabil că îi îndeamnă pe iubitorii lui Cehov să navigheze pe mânilor (sau oceanele) tuturor posibilelor interpretări. De altfel, scheletul este, se pare, simbolul tutelar într-un oraș cultural altfel robust. Afișul unei alte piese, **Emphysema** (cu subtitlul clarificator „A love story”, pentru cei neindeajuns familiarizați cu dedesubturile medicale și deci abandonată în ghearele unei durabile perplexități) captează atenția trecătorilor cu un grațios mănunchi de oase levitând deasupra personajelor încamate. **Orașul nostru** de Thornton Wilder, piesă prezentată de o nouă și ambițioasă trupă, Soulepper Theatre Company, este, ca atâtea alte spectacole, pusă sub fulminantul titlu „The Best of the Year”. Biletele se vând în considerabil avans la **Variațiunile Enigma** de Eric-Emmanuel Schmitt (cu Donald Sutherland), la **Arta** Yasminei Reza și la faimosul musical, câștigător a șase premii Tony în 1998, **The Lion King**. Muzicalul e, de altfel, un gen de mare succes, iar Elton John și Tim Rice sunt nume care îi fac și pe cei nehotărâți să își rezerve din timp locurile.

În 1962 existau doar două teatre în Toronto. Astăzi sunt peste 200 de companii profesionale de teatru și dans. Anul trecut s-au jucat mai mult de zece mii de reprezentații în fața a șapte milioane de spectatori (jumătate dintre ei fiind tuiști). E ca și cum acest spațiu vast ar trăi un perpetuu festival. Vara nu strecoară vacanța în vinele artiștilor, ci atrage noi valuri de spectatori la două importante evenimente culturale: cel de la Stratford, Ontario, dedicat, firește, lui Shakespeare, și cel de la Niagara-on-the-Lake, consacrat lui George Bernard Shaw (1856–1950) și contemporanilor săi (anul acesta, pe cele trei scene ale uneia dintre cele mai renumite trupe de repertoriu se vor juca piese de Noel Coward, Arthur Miller, Daphne du Maurier, Arthur Conan Doyle). Niagara-on-the-Lake, cu clădirile

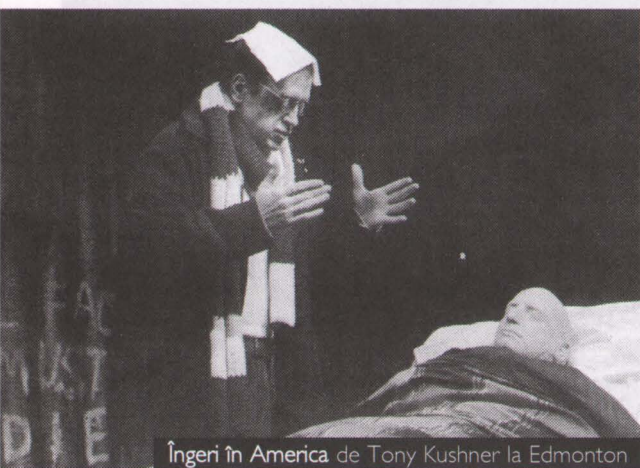
sale victoriene, cu peisajele picturale, reprezintă un decor de incredibilă frumusețe și aduce o atmosferă unică în jurul reprezentațiilor.

Toronto este orașul cu cea mai mare diversitate etnică din lume, însă deosebirile culturale nu ies să se înfrunte în arena teatrului. Firește, câte un eveniment cum ar fi o spirituală piesă scrisă de un „nativ” (unul dintre reprezentanții primilor oameni care au populat Canada și care au acum un statut extrem de fragil, locuind mai ales în rezervații) nu trece fără ecou în presă. Există un teatru francez, dar nu și altele care să reprezinte numeroasele și influentele comunități ale orașului. Deși chinezii, grecii, evreii, rușii, italienii, indienii, sud-americanii și-au „adjudecat” diferite zone care să le reflecte identitatea, ei nu au găsit resursele necesare pentru a ieși în luminile rampei. Desigur, tumele teatrale suplinesc într-o oarecare măsură prezența unor trupe permanente. Iar festivalurile sezoniere, cu pitorescul lor, îi atrag deopotrivă pe trecători și pe cei care încearcă să pună surdina nostalgiiilor, nereușind, poate, niciodată. Am remarcat recentul festival bulgăresc – prezentat în presă ca un „exciting event” – cu binecunoscuta invidie-nepuțință a românilor care constată că nici măcar transplantați în ținuturi mai „vesele”, prielnice inițiativelor, nu reușesc să își învingă inerțiile.

Tot pentru nostalgici, oriunde și-ar afla rădăcinile, este și „The Canadian Stage Company Yard Sale”. Poetic spus, e un bazar sentimental, practic vorbind, doar o necesară (și profitabilă) debarasare periodică a spațiilor în care se depozitează decoruri repede uitate în caruselul premierelor fără număr. Colecționarii de minuscule, mototolite bilete de teatru, de poze și cronici din reviste au căzut în desuetudine. Mai interesant este să achiziționezi un afiș înrămat din **Angels in America**, scaunele din **Billy Bishop Goes to War** sau costumele în care a prins contur personajul favorit.

Un oraș cu atâtea ispite culturale împărtășește ceva din misterul tuturor ficțiunilor pe care le hrănește. Chiar dacă este un loc fără o istorie prea lungă, Toronto își reflectă proiecțiile în mișcătoare oglinzi ale teatrului, adăugând vieții sale vrăjita fantezie a lumilor imaginare.

Adina Bardaș

Îngeri în America de Tony Kushner la Edmonton

vibrează sub toate ficțiunile ce se supra-pun adevăratei sale vieți, care nu e mai puțin fantastică.

Nici iubitorii teatrului, însetați de iluzii, nu au cum să se simtă frustrați. Poate, cel mult, dezorientați, neștiind cum să aleagă între cele peste 70 de săli de spectacol, sau derutați în fața unor titluri care lasă o urmă razantă în memorie, după care dispar pentru totdeauna. „Noroc” cu ghidajele laconice, dar pline de substanță în bunele lor intenții: „Amazing!”, „Wildly funny!”, „Fabulous!”, „Laughter guaranteed!”. După puțin timp constăți că aceste etichete acoperă absolut orice: de la Agatha Christie și **Cursa de șoareci**, care